

6. Принципіальне значення має дотримання принципу, коли оплата повинна здійснюватися не просто по кількості і якості взагалі, а по кінцевому результату праці з виявленням індивідуального трудового внеску кожного конкретного працівника в економічні результати діяльності підприємства.

В результаті проведеного аналізу системи оплати праці в сучасних умовах автором були запропоновані принципи підвищення ефективності оплати праці, які дозволять сучасним підприємствам покращити результати роботи і реформувати систему кадрового менеджменту.

Література

1. Мищенко В.С. Основи економічної теорії / В.С. Мищенко. - Донецьк: ІЕП, 2002. - 276 с.
2. Петрова І.Л. Сегментація ринку праці: теорія і практика регулювання / І.Л. Петрова.- К.: УФІМБ, 2007. - 405 с.
3. Волгин Н.А. Доходи працівника і результативність виробництва : учеб. [для студ. высш. учеб. завед.] / Н.А. Волгин.- М.: «Економіка», 2005. - 340 с.
4. Кодекс законів о праці України. - Х.: ООО «Одиссей», 2007. - 144 с.
5. Офіційний сайт Державного комітету статистики України: http://www.ukrstat.gov.ua/Noviny/new2010/new2010/new_u01.htm.

Рецензент докт. екон. наук, професор С.П. Наливайченко

631.14

*Прохорець А.А., Козаченко О.Ф., асистент,
Кримський економічний інститут
КНЕУ імені Вадима Гетьмана, м. Сімферополь*

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ПРОМИСЛОВИМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Нині головною проблемою для підприємств залишається проблема функціонування в режимі стабільного розвитку, що вимагає проведення політики стимулювання й активізації інвестиційної діяльності, а також прийняття ефективних управлінських рішень щодо розподілу витрат на виробництво і системи обліку. Проблема управління витратами відноситься до однієї з найбільш складних і важливих в економіці. Наукові дослідження в цій області сконцентровані в основному на обліковому аспекті. Проблема управління витратами актуальна для багатьох українських промислових підприємств, оскільки вирішення даної проблеми дозволяє істотно підвищити конкурентоспроможність бізнесу. Тим часом, витрати рідко є об'єктом управління: зазвичай рішення в цій сфері приймаються безсистемно, як реакція на зміни внутрішнього і зовнішнього середовища бізнесу.

Дослідження проблеми управління витратами приділяли значну увагу такі вітчизняні і зарубіжні вчені: В.А. Панков [4], Г. Бурмистров [5], Н. Гришко [3], М.Д. Корінько [6], О. Орлов [8], П. Лабзунов [7]. Наприклад, Н. Гришко вважає, що «витрати є одним із основних показників функціонування підприємства, важливим об'єктом управління» [2, с.45]. Г. Бурмистров розглядає витрати у поєднанні з контролем цін і об'ємів продажів [5, с. 28]. В. Панков аналізував систему витратами на машинобудівних підприємствах [4, с. 215]. М. Корінько досліджував питання концептуальних основи управління витратами суб'єктів господарювання в умовах удосконалення ринкових відносин [6, с.130].

Мета статті полягає у визначенні місця процесу управління витратами в діяльності промислового підприємства, удосконалення системи обліку і розподілу витрат на підприємствах, їх оптимізація.

У значній мірі фінансовий результат підприємства та можливості його подальшого розвитку залежить від такого об'єкту, як витрати. Вони є основним показником діяльності підприємства, який обмежує обсяг прибутку. Витрати визначають мінімальну ціну продукції, впливають на конкурентоспроможність підприємства. У цілому витрати підприємства визначають спроможність його розвитку [3, с. 68].

Під управлінням витратами П. Лабзунов розуміє безперервний процес їх обліку, аналізу, планування, контролю, результатом якого являється вироблення управлінських рішень, спрямованих на оптимізацію витрат та їх зниження [7, с. 83].

Сучасна система управління витратами повинна містити науково-нормативну, інформаційну базу, організаційну структуру та кадри [8, с. 25].

Управління затратами повинно мати превентивний характер, тобто рішення о витратах повинно прийматися до того, як ці витрати виникнуть. Щоб добитися успіху, необхідно прогнозувати витрати на здійснення проекту до початку виробництва. Таким чином можна визначити місце процесу управління витратами в плануванні діяльності підприємства як центральне. Рис. 1 відображає місце і вплив управління витратами на об'єкти планування [3, с. 69].

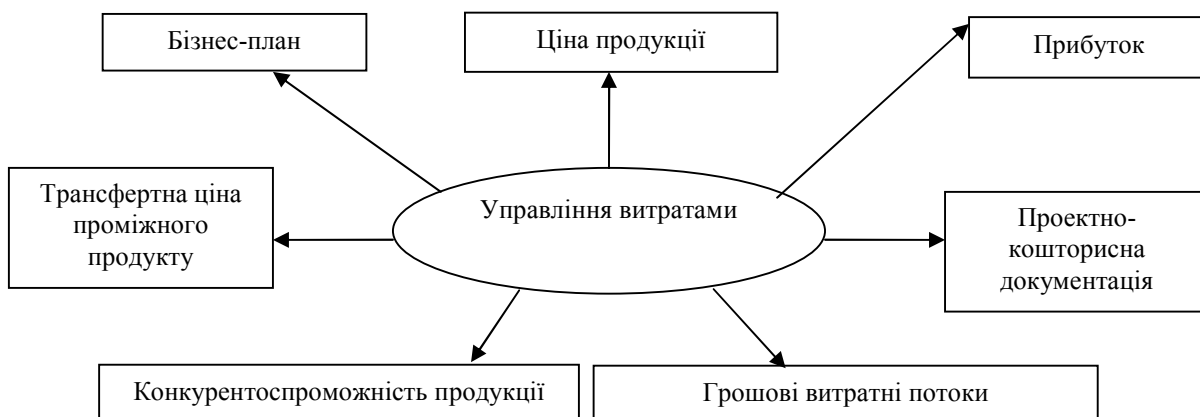

Рис. 1. Місце і вплив управління витратами на об'єкти планування

Н. Гришко вважає, що процес управління витратами безпосередньо впливає як на продажну ціну продукції, так і на трансфертну ціну проміжного продукту. Підґрунтям для складання проектно-кошторисної документації та бізнес-планів є й процес управління витратами.

Оцінка конкурентоспроможності підприємства та вибір стратегії та тактики з її підвищенням базуються на визначенні оптимальної величини витрат. Забезпечення позитивного грошового потоку залежить від обґрунтовано визначеного витратного потоку [3, с. 69].

Характерною особливістю сьогоденної економічної ситуації в Україні є збільшення конкурентної боротьби між підприємствами. Будь-який керівник просто не може не порівнювати ефективність своєї справи з компаніями-конкурентами. Як правило, порівняння йде по одному критерію - рентабельності бізнесу, тобто співвідношенню прибутку і витрат. Чи можна розглядати ці показники окремо, адже в теорії прибуток безпосередньо залежить від витрат. І якщо ставиться мета - досягти певного об'єму доходів, то на перший погляд неважливо, якою ціною це завдання буде виконано. Інколи підприємство свідомо йде на зниження прибутку, наприклад на першому етапі освоєння ринку, або при виведенні нових видів продукції, або для підтримки об'ємів продажів в період сезонного спаду і тому подібне.

В даному випадку показники прибутку і витрат залежать від стратегії підприємства (зайняти певну частку ринку) або тактики досягнення конкретних цілей (познайомити споживача з продукцією компанії, збільшити (підтримати) продажів за рахунок вживання політики знижок). Скорочуючи маржинальний прибуток (в рамках допустимих значень, отриманих шляхом розрахунку), підприємство повинне добре представляти ефективність своєї роботи, знати реальний розмір виробничих витрат. Лише визначивши нижній кордон потенційного зниження прибутку, компанія буде в змозі контролювати пов'язані з таким зниженням ризики, які можуть згубно позначитися на платоспроможності і фінансовій стійкості підприємства. З цієї точки зору показник витрат стає важливішим ніж прибуток, об'єм продажів і так далі. Дійсно, компанія несе витрати з моменту реєстрації і до повної ліквідації. При цьому джерело фінансування витрат може бути різним (вклад власників, позикові засоби, виручка, зароблений прибуток), але його відсутність зупиняє діяльність підприємства і веде до банкрутства [5, с. 29].

Управління витратами у поєднанні з контролем цін і об'ємів продажів дозволяє досягти більшого ефекту, чим управління цінами і об'ємами продажів при простому контролі витрат. А в умовах обмеженого попиту або високо конкурентного ринку питання управління витратами стає

життєво важливим. Досліджуючи проблему управління витратами, на сьогодні, слід мати чітке уявлення про механізм формування витрат у процесі виробництва, особливо для таких підприємств, які орієнтовані на одиничний і дрібно серійний тип виробництва.

Вирішення цього завдання частково уможлиблюється за допомогою матеріального стимулювання працівників, тому що преміювання за мінімізацію витрат чи економію конкретних видів матеріальних ресурсів слід також розглядати як одну із складових загальних витрат на виробництво продукції [4, с. 424].

Виявлення і використання чинників економії ресурсів, є обов'язком кожного працівника підприємства, перш за все фахівців і керівників всіх рівнів. Відповідно до певних організаційно-технічних умов і прийнятих рішень розробляються норми витрати всіх видів ресурсів: сировини, основних і допоміжних матеріалів, енергії, трудових ресурсів.

Зниження матеріалоємності є одним із найважливіших показників і дієвих важелів зменшення витрат на виробництво продукції, особливо при виготовленні її нових видів у сучасних умовах господарювання. Для цього на підприємстві необхідно розробляти і впроваджувати низку преміальних положень, що регламентують систему мотивації працівників підприємства щодо вишукування шляхів і методів економії конкретних видів матеріальних ресурсів.

Для підвищення ефективності роботи велике значення мають заходи щодо ліквідації зайвих і непотрібних запасів, попередження їх появи. Важливим фактором у цьому є зменшення накопичених раніше залишків товарно-матеріальних цінностей і готової продукції, а також залучення у виробництво нормованих оборотних коштів.

При аналізі декілька научних джерел виявляється, що автори статей виявили, що для того щоб досягти ефективного управління витратами на промисловому підприємстві необхідно: освоєння нових ринків збуту й укладення договорів на основі пропозиції якісної інтелектуальної продукції; проведення реконструкції обладнання й будівлі; підвищення продуктивності праці; зниження матеріалоємності; заощадження паливно-енергетичних і матеріальних ресурсів; виявлення резервів зниження витрат під час реалізації програм і організаційно-економічних заходів; преміювання за мінімізацію витрат чи економію конкретних видів матеріальних ресурсів; організація виробництва продукції, конкурентоспроможної щодо витрат та цін; знання того, де, коли і в яких об'ємах витрачаються ресурси підприємства; оперативність здобуття інформації про витрати і їх аналіз; уміння забезпечити максимально високий рівень віддачі використання ресурсів підприємства.

Управління витратами повинне вирішуватися на всіх рівнях управління: як на рівні промислового підприємства, так і в місцях утворення витрат. У підрозділах слід перш за все шукати приховані ресурси зниження поточних витрат, а на рівні промислового підприємства реалізовувати стратегію ефективного витрачання ресурсів в довгостроковій перспективі. Контроль витрат має бути постійним, а заходи по їх зниженню мають бути скоординовані, аби, з одного боку, гарантувати якість продукції, а з іншою мотивувати персонал до пошуку прихованих резервів.

Література

1. Бузак Н.І. Бюджетування, облік і контроль затрат на впровадження сучасних інформаційних технологій / Н.І. Бузак // АПЕ. – 2009. - № 3. – С. 185-189.
2. Гришко Н. Управління витратами, як інструмент оздоровлення стану підприємства / Н. Гришко // Економіст. – 2009. - № 12 – С. 44-47.
3. Гришко Н. Місце процесу управління витратами в діяльності промислового підприємства / Н. Гришко // Економіст. – 2006. - № 11. – С. 68-69.
4. Панков В.А. Управление стоимостью наукоемкого машиностроительного предприятия: теория и практика / В.А. Панков. – К.: Наукова думка, 2003. – С. 424.
5. Бурмистров Г. Затраты: от контроля к управлению / Г. Бурмистров // Управление компанией. – 2006. - №8. – С. 28-29.
6. Корінько М.Д. Концептуальні основи управління витратами суб'єктів господарювання в умовах удосконалення ринкових відносин / М.Д. Корінько, Г.Б. Титаренко // АПЕ. – 2009. - № 9. – С. 126-132
7. Лабзунов П. Организация управления затратами в условиях рыночной экономики / П. Лабзунов // Економіст. – 2002. - № 9. – С. 82-85.
8. Орлов О. Гибкое управление затратами и прибылью / О. Орлов // Економіст. – 2009. - № 2. – С. 24-28.

Рецензент докт. екон. наук, профессор С.П. Наливайченко